

**UNITÁRIUS ISTENTISZTELETI
ÉS SZERTARTÁSI REND**

I. I S T E N T I S Z T E L E T

Vasárnapi istentisztelet

A. Az istentisztelet ideje

Az istentisztelet vasárnap de. 11 órakor, indokolt esetben 10 órakor, három harangszó után kezdődik; a kezdés időpontját önkényesen megváltoztatni nem lehet. Ha a gyülekezeti élet zavartalansága igényli, s erre megvannak a tárgyi feltételek, az istentisztelet más időpontban (délután, este) is tartható.

B. Az istentisztelet rendje

A harmadik harangozás befejezéséig a gyülekezet tagjai elfoglalják helyüket a templomban.

A harangszó befejezésével a lelkész bemegy a templomba és beül a papi székbe; a gyülekezet tagjai bemenetelkor ülve maradnak vagy felállnak, mindenhol a helyi szokás szerint.

1. Kezdőének. A gyülekezet áll.

2. Derekas ének. A gyülekezet ül. Fontos követelmény, hogy a gyülekezet a derekas éneket végig énekelje. A lelkész megvárja az ének befejezését s csak azt követően megy fel a szószékre.

3. Ima. A gyülekezet áll. Időtartama ne haladja meg az 5 percet.

4. Miatyánk. Jézus imádságát a lelkész mondja vagy olvassa: „**Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy, szenteltessék meg a te neved, jöjjön el a te országod, legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is, mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma, és bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek, és ne vigy minket kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól, mert tied az ország, a hatalom és a dicsőség mindörökké. Ámen.**

Ahol a gyülekezet igényli a Miatyánkot hangosan együtt mondja a lelkésszel.

5. Közének: A gyülekezet áll. A közének nem helyettesíthető énekkari-, zeneszámmal vagy szólóénekekkel.

6. Textus-felvétel. Kötött szövege a következő: „**Istentiszteletre egybegyűlt hívek, kedves testvéreim! Egyházi beszédem alapgondolata írva található a Máté evangéliuma 5. részének 10. versében (ha a textus több vers, úgy verseiben); Máté evangéliuma 10. versében a következők olvashatók...**” A textust minden más kísérő szöveg nélkül a lelkész megismétli. A textus után nem mond „Ámen-t”.

7. Egyházi beszéd. Időtartama 20-25 perc.

8. Csendes ima. Kötött bevezető szövege a következő: „**Az Isten Lélek, és akik őt imádják, szükség, hogy léleekben és igazságban imádják**”. Hallgassunk a Lélek szavára, imádkozzunk csendben, magunkba szállva.” A lelkész hangos Ámen-nel zárja be a csendes imát, amelynek időtartama annyira terjedhet, amennyi idő alatt a lelkész magában elmondaná a Miatyánkot. A gyülekezet ül.

9. Záró ima. Időtartama 2 perc, lehetőség szerint a gyülekezeti tagok közösségi és egyéni életére tekintsen. A gyülekezet áll, majd az ima befejeztével leül.

10. Hirdetések. Kihirdetendők elsősorban az előző héten végzett szertartások, valamint az istentisztelet jellegével összeegyeztethető, a gyülekezeti élettel kapcsolatos kérdések és események.

11. Áldáskérés. A lelkész, a gyülekezet életére, Isten áldását kéri. Kötetlen, de mintaként ajánlott szöveg:” **A gondviselő Isten áldása és szeretete legyen és maradjon mindnyájunkkal, Ámen**”. - „**Az Úr áldjon meg és őrizzen meg titeket. Világosítsa meg az Úr az Ő orcáját rajtatok és könyörüljön rajtatok. Fordítsa az Úr az Ő orcáját reátok és adjon békességet nektek. Ámen**”. Ezt követően a lelkész lejön a szószékről, és újból elfoglalja a helyét a papi székben.

12. Záróének. A gyülekezet ül.

13. Az istentisztelet befejeztével a lelkész és a gyülekezet a helyi szokás szerint vonul ki a templomból.

Ünnepi istentisztelet Karácsonyi, húsvéti, pünkösdi, őszi hálaadási

Az ünnepi istentisztelet rendje azonos a vasárnapi istentiszteletével, kiegészítve az úrvacsorai szertartással.

Hétköznapi istentisztelet A. Reggeli istentisztelet

Ideje a helyi szokásnak megfelelően: az istentisztelet előtti harangozás szintén a helyi szokás szerint történik.

A harangszó befejeztével a lelkész bemegy a templomba és beül a papi székbe.

1. Kezdőének. A gyülekezet áll.

2. Derekas ének. A gyülekezet ül. Itt is érvényes a vasárnapi istentiszteletnél említett szempont. Az ének befejezése után a lelkész felmegy a szószékre.

3. Előfohász. Kötött szövege a következő: „**Mutasd meg Uram nekünk a te utadat, hogy járassunk a te igazságodban, és teljes szívvel tiszteljünk téged. Ámen.**”

4. Bibliaolvasás. Kötött szövege a következő: „**Kedves testvéreim! Reggeli istentiszteletünk alkalmával felolvasom a Máté evangéliuma 6. részének 1-8-ig terjedő verseit.**” A gyülekezet állva hallgatja.

5. Ima. Időtartama 5-6 perc.

6. Miatyánk. Itt is érvényes a vasárnapi istentiszteletnél említett szempont.

7. Csendes ima, mint a vasárnapi istentiszteleten.

8. Áldáskérés. Mint a vasárnapi istentiszteleten. Ezt követően a lelkész lejön a szószékről és újból elfoglalja helyét a papi székben.

9. Záróének.

B. Esti istentisztelet

Ideje a helyi szokás szerint.

Rendje ugyanaz, mint a reggeli istentiszteleté, azzal a hozzáadással, hogy különösen a nagyheti, úrvacsorára előkészítő istentiszteleten a lelkész egyházi beszédet, ill. bibliamagyarázatot tart.

II. SZERTARTÁS

Keresztelés

A. Szertartás rendje

1. **Ének (308-as ének).** Az ének befejezése után a lelkész az úrasztala mellett végzi szertartást.

2. **Előfohász.** Kötetlen, mintaként ajánlott szöveg: „**Teremtő és gondviselő Istenünk! Áldd meg e pillanatot és légy velünk, midőn e kisgyermeket felvesszük egyházunk tagjai közé. Ámen.**”

3. **Textus-felvétel:** kötött szövege a következő: „**Kedves szülők, keresztszülők, kedves testvéreim! Keresztelési beszédem alap gondolata írva található Máté evangéliuma 3. részének 17. versében...**” A bibliai helyet és a textus szövegét nem ismételjük meg.

4. **Keresztelési beszéd.** Időtartama mintegy 10 perc. Beteg gyermek keresztelésénél a beszéd elmaradhat.

5. **Ima**

6. **Miatyánk**

7. **Keresztelés.** A lelkész miközben a gyermek fejére önti a vizet a kehelyből, a következő szöveget mondja: „**Én téged N. megkereszteltek az egy örök igaz Isten nevében és felveszlek az unitárius keresztény egyház tagjai közé, Jézus követésére. Ámen.**”

8. **Áldáskérés.** Kötetlen szöveg, mintaként ajánlott: „**Isten áldjon meg szép élettel. Növekedj testben és lélekben, Isten és emberek előtt való kedvességben. Ámen**”

B. Kereszteléssel kapcsolatos szempontok

1. Keresztelés helye a templom. Csak indokolt esetben végezhető máshol is, mint pl. lelkészi irodában, családi otthonban, kórházban.

2. A keresztelés időpontja: templomban, az istentisztelet keretében, a záró ének előtt. A templomon kívül a nap bármelyik szakában. Ha a keresztelés ünnepen történik, úgy a szertartásra az úrvacsora kiosztása után kerül sor.

3. Egyházi gyakorlatunk szerint kisgyermeket keresztelünk, de rendkívüli esetben felnőttet is.

4. A szertartás befejezése után a lelkész ne csókolja meg a keresztelt kisgyermeket, kezét fog a szülőkkel és keresztszülőkkel: a saját és a gyülekezet nevében jókívánságait fejezi ki.

5. Kívánatos, hogy a keresztszülőkkel együtt a szülők is álljanak ki a szertartás végzésekor az úrasztalához.

6. A keresztelő poharat a harangozó vagy egyházfi viszi be a templomba vízzel töltve és hozza ki a szertartás után. A megmaradt vizet a lelkész önti ki a pohárból, lehetőleg virágra.

7. A lelkész a következő vasárnap kihirdeti a szertartást.

Konfirmáció

1. A konfirmáló növendékek istentisztelet előtt a helyi szokás szerint gyülekeznek.

2. Bevonulás a templomba lelkész és gondnok vezetésével. A növendékek öltözete lehetőleg helyi népviselet legyen, ha nem, akkor az alkalomhoz illő és egységes.

3. A növendékek leülnek az úrasztala körül elhelyezett székekre vagy az első padokba. Ha a körülmények megengedik, a szülők és keresztszülők üljenek a növendékek háta mögötti padokba.

4. **Istentisztelet (lásd a vasárnapi istentiszteleti rendet).**

5. **Hirdetés.** A lelkész bejelenti a konfirmációi szertartást és ennek keretében az úrvacsorát.

6. **Orgonajáték**, miközben a lelkész lejön a szószékről és az úrasztalához megy.

7. **A növendékek névszerinti bemutatása.**

8. **Konfirmációi ének: 221.** A növendékek állva éneklnek.

9. **Ima.** A növendékek közösen mondják a következő imát: „**Jó Istenünk, szerető édes Atyánk! Szívünk tiszta örömevel jöttünk ma szent hajlékodbá. Nem most vagyunk itt először, de ezzel az érzéssel még nem imádkoztunk, mint most, amikor először leszünk vendégei a Jézus életére és halálára emlékeztető úrvacsorának.**

Köszönjük, hogy megtartottad életünket és erőt adtál jó szüleinknek, hogy felnevelhettek. Köszönjük, hogy növelted hitünket, s így nemcsak testben, de lélekben is nagyvá nőhettünk és megismerhettük unitárius vallásunk hitelveit és erkölcsi tanításait.

Kérünk, erősítsd hitünket, növeld bennünk a szeretet készségét, hogy a megismert igazságok mellett hűséggel kitartsunk és felelősséggel vállaljuk emberi hivatásunkat. Segíts, hogy legyünk méltó követői a Názáreti Jézusnak, szerető testvérei embertársainknak, most és mindörökké. Ámen.”

10. **A növendékek kikérdezése az unitárius kátéból.** A 29, 77 és 135. sz. kérdések feleleteit a növendékek közösen mondják. Lelkész a növendékeket nevéen szólítja és mindeniket többször is kérdezi, közben a figyelem felfrissítése érdekében a növendékek énekeket énekelhetnek.

11 **Konfirmációi ének: 220.** A növendékek állva éneklnek.

12. **Fogadalomtétel.** A növendékek szívre tett kézzel felelnek a következő kérdésekre:

Hiszed-e, hogy Isten a világmindenség teremtője, az emberiség gondviselő Atyja, egy Isten?

Hiszem és vallom.

Hiszed-e, hogy bölcs akarata az embert a jóság, igazság és szeretet megvalósítására és megélésére hívta el?

Hiszem és vallom.

Hiszed-e, hogy Jézus Istennek tökéletes gyermeke, tanítása számunkra út, igazság és élet?

Hiszem és vallom.

Hiszed-e, hogy az ember Isten lelkétől vezérelve, Jézus példaadása nyomán hozzájárulhat Istenországá megvalósításához?

Hiszem és vallom.

Hiszed, hogy unitárius kereszténységed, amely történelme folyamán nagy áldozatokat hozott és kimagasló eredményeket ért el, tisztán hirdeti Jézus evangéliumát, az Isten-és emberszeretet vallását s életünk végcélját, a tökéletességet?

Hiszem és vallom.

Ha hiszed, fogadod-e, hogy Istenhez, Jézus tanításához és unitárius egyházadhoz mindhalálíg hű maradsz?

Ígérem és fogadom.

Kész vagy-e fogadalmadat az úrvacsora vételével megpecsételni?

Kész vagyok.

13. **Úrvacsorai ének**, melyet a növendékek a gyülekezettel közösen énekelnek.

14. **Úrvacsorai beszéd és az úrvacsora kiosztása**, a megállapított szertartási rend szerint.

15. **Ima.** A növendékek közösen mondják a következő imát:” **Jó Istenünk, szerető Atyánk! Hálás gyermeki szívvel köszönjük meg ez áldott alkalmat, midőn színed előtt és a gyülekezet közösségében hitünkről vallást tettünk, s az úrvacsora vétele által elköteleztük magunkat Isten és embertársaink szeretetére és szolgálatára.**

Engedd, hogy ezt az érzést, amellyel most tele a szívünk, vihessük magunkkal ki az életbe és otthonainkba, hogy legyen az erőforrás számunkra. Élünk az értelem tiszta-

ságával, a hit hűségével, és a szeretet felelősségével. Légy útmutatónk, állj mellénk, ha a jóban ingadoznánk, segíj, ha erőnk elhagyna. Tarts meg minket a te szeretetedben, unitárius vallásunk és egyházunk iránti hűségben. Áldásod legyen fogadalmunkon és egész életünkön, most és mindörökké. Ámen.”

16. Konfirmációi ének: 222. A növendékek állva éneklik.

17. Egyháztaggá fogadás. Kötött szövege a következő:

„Unitárius vallásunkról elhangzott bizonyosságtevések alapján, melyet az úrvacsora vételével megerősítettetek, befogadlak titeket az Unitárius Egyház.....-i egyházközségének önálló tagjai közé.

Megismertétek egyházunk múltját, legyetek méltók elődeink szellemi örökségére; ismeritek a jelen életét, legyetek öntudatos tagjai, cselekvő munkatársai a gyülekezetnek; előttetek a jövő, legyetek hűséges hordozói és továbbfolytatói hit-és életfelfogásunknak, Isten és ember szolgálatában. Ámen.”

Az egyháztaggá fogadás idején, ahol erre lehetőség van, a harang vagy az orgona halkán szóljon.

18. Emléklapok kiosztása. Miután a növendékek aláírják a konfirmációi anyakönyvet, a lelkész átadja az emléklapokat egy-egy bibliai mondás kíséretében.

19. A lelkész megáldja a növendékeket. Ezalatt a növendékek fél térdre ereszkednek.

20. Üdvözlések: a gondnok üdvözlí a konfirmáltakat, akik válaszként bejelentik, esetleg átadják az egyházközségnek tett adományukat. Ezt követően egy kisebb növendék, és az előző évben konfirmáltak részéről egy ifjú üdvözlí a növendékeket, majd a konfirmáltak köszöntik az egyházközség vezetőségét, a szülőket és keresztszülőket.

21. Záróének.

Úrvacsora

A. Az úrvacsora előkészítése

1. Az úrvacsoraosztást megelőző vasárnap a lelkész kihirdeti az úrvacsorát az alábbi szöveg szerint: „**Jelentem a gyülekezetnek, hogy mához nyolcad napra.....ünnepe alkalmából az úrasztalát megterítjük, s arra, Jézus életére és halálára emlékeztető jegyeket: kenyeret és bort teszünk. A nagyhét folyamán készüljünk az úrasztalához bűnbánó lélekkel, keresztyéni alázattal, hogy annak méltó vendégei lehessünk. A nagyhéten minden este....órai kezdettel úrvacsorára előkészítő istentiszteletet tartunk a templomban**” (ha máshol, megjelölni a helyiséget).

2. Nagyhéten a lelkész köteles minden nap úrvacsorára előkészítő istentiszteletet tartani egyházi beszéddel vagy bibliamagyarázattal (lásd a hétköznapi istentiszteleti rendet).

3. Ünnepi istentisztelet befejezése után a lelkész először kihirdeti az előző héten végzett szertartásokat, légátus kiküldését, az ünnepi istentisztelet rendjének esetleges módosulását és a gyülekezetet érintő közleményeket, végül az úrvacsorát.

Az úrvacsora kihirdetésének szövege: „**Amint azt kihirdettük...ünnepe alkalmából az úrasztalát megterítettük, s arra, Jézus életére és halálára emlékeztető jegyeket: kenyeret és bort tettünk. Kérem híveinket, készüljenek és járuljanak az úrasztalához őszinte lelki számvetéssel és keresztyéni alázattal. Jelen alkalomra az úrvacsorai kenyeret és bort X. Y. adományozta.**” Úrvacsorai jegyekre adományokat tettek (ez utóbbit csak ott, ahol szokásban van). A lelkész néhány mondatban megköszöni az adományt.

B. Az úrvacsora rendje

1. Úrvacsorai ének (1. versszak)

Az ének befejezése után a lelkész az úrasztala mellett végzi a szertartást. A gyülekezet ül.

2. Textus-felvétel. Kötött szövege a következő: „**Kedves testvéreim! Úrvacsorai beszédem alap gondolata írva található a Máté evangéliuma 26. Részének 26. versében, a következőképpen:...**” Nem ismétljük meg sem a helyet, sem a szöveget. A textus felvétele előtt nincs előfóhász.

3. Úrvacsorai beszéd, időtartama mintegy 10 perc.

4. Ima. A gyülekezet áll.

5. Miatyánk. A vasárnapi istentiszteletnél említett szempont itt is érvényes.

A gyülekezet tagjai a helyi szokás szerint kiállnak az úrasztala köré. Először a szolgáltatók vesznek úrvacsorát.

6. Az úrvacsora kiosztása. Lelkész a helyi gyakorlat szerint törli a kelyhet. A gyülekezet több csoportban vesz úrvacsorát. Az egyes csoportok úrvacsoravétele után a lelkész bibliai idézettel kezdődő rövid imát mond. Miután a gyülekezet helyre megy, a lelkész visszatarja az úrasztalát.

7. Záró ima. Hálaadó jelleggel, figyelemmel a gyülekezet élteire.

8. Áldáskérés. Kötetlen, de mintaként ajánlott szöveg:” **Végezetül testvéreim, atyámfiai, legyetek jó egészségben, épüljete, vigasztalódjatok, egyértelemben legyetek és békességben éljete. A békesség és szeretet Istene legyen veletek. Ámen.**”

C. Az úrvacsorával kapcsolatos szempontok

1. Az úrvacsora kiosztása az ünnepek első napján a délelőtti istentisztelet keretében a záróének előtt történik, de kiosztható első napján délután vagy este és másodnapján délelőtt is.

2. Az úrvacsoraosztás alatt a gyülekezet éneklie az úrvacsorai énekeket.

3. Az úrvacsora feltétele a konfirmáció. Azonban, ha nem konfirmált egyháztag áll ki úrvacsorát venni, a lelkész részére is kiosztja az úrvacsorai jegyeket. Istentisztelet után azonban felvilágosítja és igyekszik meggyőzni, hogy teljesítse az említett feltételt, vagyis konfirmáljon.

4. Az úrvacsora más felekezetűek részére is kiszolgáltatható, ha élni akarnak vele.

5. Az úrasztala megterítése ill. előkészítése a helyi szokások szerint történik. Ebben a lelkész hitvese is részt vesz, akinek elsőrendű gondja, hogy a terítők és kelyhek tiszták és rendesek legyenek. Az úrvacsorai kenyeret a lelkész vágja fel, előtte imát mond.

6. A megmaradt kenyér és bor a lelkészi irodában, lakásban vagy gyülekezeti teremben fogyasztható el az adományozók, a keblie előljárók és egyházfiak közösségében. Ajánlatos, hogy a megmaradt úrvacsorai jegyekből csak egyszeri kínálás történjék. Már előre félre kell tenni a betegek részére szükséges kenyeret és bort.

C. Betegek úrvacsorája

1. A lelkész az ünnepet megelőző vasárnap a hirdetés alkalmával felhívja a figyelmet arra, hogy az úrvacsorában részesülni akaró betegek kérését a hozzátartozók már a nagyhét folyamán jelentsék be.

2. A szertartás rendje: a/ előfóhász (lásd a hétköznapi istentiszteletnél), b/ az ünneppel kapcsolatos textus, vagy kimondottan a betegnek szóló bibliai szöveg felolvasása,

c/ ima, d/ Miatyánk, e/ úrvacsora kiosztása, f/ áldás. Ha a körülmények erre lehetőséget adnak, a szertartást énekkel kezdjük és zárjuk.

3. Az úrvacsoraosztásnál a gondnok vagy keblitanácsos ill. egyházi a lehetőség szerint legyen jelen.

4. Ha a család jelenlevő tagjai igénylik, a lelkész részükre is kiszolgáltathatja az úrvacsorát.

5. Ha betegek úrvacsoravétele az úrvacsorai szertartás után történik, a lelkész és kísé-
rője nem vesznek úrvacsorát, csak a beteg és azok a családtagok, akik előzetesen nem része-
sültek úrvacsorában. Minden más alkalommal a lelkész maga is úrvacsorát vesz.

6. Az úrvacsora betegek és öregek részére az év bármely napján kiszolgáltatható.

Házasságkötés megáldása

A. A szertartás rendje

1. Egyházi ének (224, 185, 195, stb.)

2. Előfohász. Kötetlen, ajánlott szöveg: **”Mutasd meg Uram nekünk a te utadat, hogy járassunk a te igazságodban, és teljes szívvel tiszteljünk téged. Ámen.”**

3. Textus-felvétel: **„Kedves ifjú pár, kedves testvéreim! Esketési beszédem alap-
gondolata írva található az 1Korinthusi levél 13. részének 13. versében, a következőkép-
pen:..”** A bibliai helyet és a szöveget nem ismétljük meg.

4. Esketési beszéd. Időtartama mintegy 10-15 perc.

5. A lelkész a beszéd befejezése után a következő felhívást intézi az ifjú párhoz:
„Most pedig fogjátok meg egymás jobb kezét és mondjátok utánam a hűségfogadalmat:

**„Én N.N. esküszöm az egy örök igaz Istenre, hogy X.Y-t, kinek jobb kezét jobb
kezemben tartom, mint törvényes hitvestársamat, hű és igaz szeretettel kívánom boldogí-
tani. Őt sem egészségében, sem betegségében, sem boldog, sem boldogtalan állapotában
hűtlenül el nem hagyom. Vele élek, örvendek, tűrök és szenvedek holtomiglag vagy hol-
táiglan. Isten engem úgy segítjen.”** Az „Áment” a lelkész mondja. A nő a leánykori nevét
mondja.

6. Ima

7. Miatyánk

8. Áldáskérés. Kötetlen, ajánlott szöveg: **„Isten áldása legyen e házasságkötésen.
Legyetek jó egészségben, egyetértésben és békességben éljete. A szeretet és békesség Is-
tene legyen veletek. Ámen.”**

9. Záróének (224, 2 versszak; 31 sz.)

B. A házasságkötés megáldásával kapcsolatos szempontok

1. A lelkész csak a törvényesen megkötött és igazolt házasságot részesítheti egyházi
megáldásban.

2. A szertartás helye: a templom, indokolt esetben a lelkészi iroda vagy családi ház. A
szertartás rendje ebben az esetben is ugyanaz, az ének itt elmaradhat.

3. A szertartás bejelentésénél a lelkész tisztázza, hogy ha tiszta unitárius párról van
szó, mindkét fél, vegyes házasság esetén pedig az unitárius fél meg van-e keresztelve és kon-
firmált-e? Ha nem, igyekezzék meggyőzni, hogy a házasságkötés megáldása előtt vegye
igénybe e szertartásokat. Tartson házasságkötési előkészítőt, ismertesse egyházunk hitfelfogá-
sát a házasságról és a családról, különös tekintettel a gyermekáldás vállalására.

4. Más felekezetűiek esetében, kifejezett kívánságra a lelkész az illető hitfelfogása sze-
rint mondhatja a fogadalmat, a következő módosításban: „Én, N.N. fogadom az egy Istenre,

aki Atya, Fiú, Szentlélek, teljes szentháromság egy örök igaz Isten, hogy....”, a szöveg változatlanul folytatódik.

5. A következő vasárnap a lelkész kihirdeti a szertartást. Ha a vőlegény vagy menyasszony más egyházközségből való, értesítendő az illető lelkészi hivatal, a szertartás kihirdetése végett.

6. Vegyes házasság esetén igénybe vehető mindkét felekezet szertartása.

7. A házassági megáldást, ha mindkét fél unitárius, semmilyen körülmények között nem szabad megismételni.

Házassági jubileum

1. Ének (199. sz.1 versszak)

2. Előfohász

3. Textus-felvétel

4. Alkalmi beszéd

5. A lelkész a beszéd befejezése után a következő felhívást intézi a házaspárhoz:”
Most pedig fogjátok meg egymás jobb kezét és mondjátok utánam a hálaadás szavait:”
Én N.N. hálát adok Istennek, gondviselő Atyámnak, hogyévvel ezelőtt hitvestársat és gyermekeimnek édesanyját (édesapát adott férjem) feleségem X.Y személyében. Köszönöm az erőt, amelyet általa adott; a hűséget, amelyet benne megtapasztaltam, a hitet, amelyet ő táplált bennem és a szeretetet, amely által életünk célt és értelmet nyert. Fogadom, hogy ezután is hú társa leszek örömben és bánatban, egészségben és betegségben egyaránt, szívem utolsó dobbanásáig. Ámen.”

6. Ima

7. Miatyánk

8. Áldás

9. Záróének

Temetés

A. Háznál

Abban az esetben, ha a szertartást a templomban végzik.

1. Egyházi ének

2. Rövid ima

3. Ének, majd utána a temetési menet megalakulása

4. Temetési menet, közben egyházi ének.

B. Templomban vagy háznál

1. Kezdőének (9, 10, 12, 22 sz.)

2. Derekas ének (57, 58, 59, 189, 199, 279 sz.)

3. Ima

4. Miatyánk

5. Közének (297, 298, 303 sz.)

6 Textus-felvétel: „Gyászoló család, végtisztességet tevő gyülekezet! Temetési beszédem alap gondolata írva található az 1Korinthusi levél 13. részének 8. versében a következőképpen:...”. A bibliai helyet és szöveget nem ismétljük meg.

7. Temetési beszéd. Időtartama 20-25 perc.

8. Utóima

9. Búcsúztató. A hozzátartozók kifejezett kívánságára (csak próza lehet). Elvi szempont: az élők búcsúznak a halottól.

10. Áldás

11. Záróének (304, 296 sz).

C. Temetői kápolnában

1. Előfohász

2. Egyházi ének (199. sz. 1 versszak)

3. Textus-felvétel (lásd fentebb)

4. Temetési beszéd. Időtartama 15-20 perc

5. Ima

6. Miatyánk

7. Búcsúztató (lásd fentebb)

8. Áldás

9. Záróének (57 sz. lehetőség szerint végig énekelni).

D. A sírnál

1. Bibliaolvasás

2. Miatyánk

3. Ezt követően a lelkész így szól: **Valljuk meg a halál felett is diadalmaskodó unitárius hitünket. Mondjuk el együtt hitvallásunkat:**

Hiszek egy Istenben, az élet teremtőjében és gondviselő Atyánkban.

Hiszek Jézusban, Isten legjobb fiában, a mi igaz tanítómesterünkben.

Hiszem a szentlelket.

Hiszek az Unitárius Keresztény Anyaszentegyház hivatásában.

Hiszem a bűnbocsánatot és az örök életet. Ámen.

4. Ének (a hantolás alatt)

5. Áldás (a hantolás befejezése után)

A sírnál végzett szertartás a hantolás előtt történik. A lelkész csak a hantolás után fejezi be a szertartást és hagyhatja el a sírt.

E. A temetéssel kapcsolatos szempontok

1. A haláleset bejelentése megfelelő kérdőív ill. bejelentőlap segítségével történik.

2. A harangozás a helyi szokás szerint.

3. Az anyagi kérdések intézése a gondnokra tartozik.

4. A temetést megelőző virrasztáson, ahol ez szokásban van, a lelkész belátása szerint vegyen részt, az egyházi énekek éneklését az énekvezér vagy megbízott egyháztág vezesse. Az egyházközség előljárósága hasson oda, hogy a virrasztás jellegével nem egyező mozzanatok (ívás, kártyázás stb.) maradjanak el.

5. A temetés ideje a helyi szokás szerint.

6. A temetési szertartás csak lezárt koporsóval történhetik. Ezt már a koporsónak a házból történő kihozatala előtt el kell végezni.

7. A templomból való temetés esetén a koporsó a portikusban helyezendő el.

8. Népszerűsíteni kell az egyházközség javára történő koszorúmegváltást.

9. A torozás, mint vallásunkkal nem egyező szokás, az Egyházi Alaptörvény 44. szakasza értelmében mellőzendő.

10. Következő vasárnap a lelkész kihirdeti a szertartást.

III. ALKALMI ISTENTISZTELET

Karácsonyesti istentisztelet

1. Az istentisztelet rendje azonos a hétköznapi istentisztelet rendjével. Bibliaolvasás kötelezően (Lukács 2, 1-20 és Máté 2, 1-12.)

2. Ének

3. Karácsonyfa-gyertyák meggyújtása

4. Karácsonyi énekek, versek és énekkari vagy zeneszámok, tetszés szerinti összeállításban.

5. Rövid bezáró beszéd.

6. Záróének. A karácsonyi ajándécsomagok a záróének után osztandók ki, hogy ne zavarjuk meg az istentiszteletet.

7. Ezt követően még egy alkalmi karácsonyi ének énekelhető.

Nagypénteki istentisztelet

A. Délelőtt: rendes vasárnapi istentisztelet, alkalmi imával és egyházi beszéddel.

B. Délután vagy este, a helyi szokás szerint. Az istentisztelet rendje:

1. Kezdőének

2. Derekas ének (1 versszak)

3. Passió (egyéni vagy énekkari előadásban)

4. Ima

5. Miatyánk

6. Csendes ima

7. Áldás

8. Záróének

Anyáknapi istentisztelet

1. Rendes vasárnapi istentiszteleti rend, alkalmi imával és egyházi beszéddel.

2. Kiegészítő rész: előadás, énekkari és zeneszámok, egyéni énekek, anyáknapi és alkalmi vallásos versek.

3. Záróének

Áldozócsütörtöki istentisztelet

Rendes vasárnapi istentiszteleti rend, alkalmi imával és egyházi beszéddel.

Reformációi istentisztelet

Rendes vasárnapi istentiszteleti rend, alkalmi imával és egyházi beszéddel.

Halottaknap i istentisztelet

Rendes vasárnapi istentiszteleti rend, alkalmi imával és egyházi beszéddel.

Dávid Ferenc emlékistentisztelet

- 1. Rendes vasárnapi istentiszteleti rend, alkalmi imával és egyházi beszéddel.**
- 2. Kiegészítő rész:** énekkari számok, zeneszámok, egyéni énekek, az alkalmi vallásos versek, előadás Dávid Ferenc életéről és munkásságáról.
- 3. Záróének.**

Jótevők emlékistentisztelete

- 1. Rendes vasárnapi istentiszteleti rend, alkalmi imával és egyházi beszéddel.**
- 2. Kiegészítő rész:** előadás a jótevők emlékére (lehet egy személyről is), énekkari és zeneszámok, egyéni énekek, megfelelő vallásos versek.
- 3. Záróének.**

Szeretetvendégségi istentisztelet

- 1. Előfohász** (lásd a hétköznapi istentiszteletnél)
- 2. Ének** (lehetőség szerint derekas ének)
- 3. Bibliaolvasás**
- 4. Bibliamagyarázat**
- 5. Ima**
- 6. Miatyánk**
- 7. Áldás**
- 8. Záróének**

A szeretetvendégséggel kapcsolatos szempontok

1. A szeretetvendégség (agapé), mint az őskereszt-énység jelentős vallásos cselekménye, evangéliumi alapon álló unitárius istentiszteleti rendünk szerves része, amelynek keretében helyet kaphatnak a vallásos és az egyházi élet, egyháztörténelem tárgykörét felölelő előadások is.

2. A szeretetvendégség szerves részét képezi a hívek adományából származó tészta és tea közös elfogyasztása is. A tea elkészítésénél szeszes italt nem szabad használni.

3. A szeretetvendégség a hívek közösségi tudatának és egymás iránti testvéri szeretetének fejlesztésére és ezen keresztül a szekták egyház-és társadalomellenes munkájának megfékezésére irányul.

4. A szeretetvendégség időpontja vasárnap délután a helyi szokás szerint.

Lelkészszentelési istentisztelet

A. Zsinati főtanácsi ülés

Az Egyházi Képviselő Tanács előadója előterjeszti a Tanács jelentését a Zsinat Főtanács istentiszteletének keretében tartandó lelkézszennteléről.

B. Lelkézszenntelési istentisztelet és szertartás

1. **Rendes vasárnapi istentisztelet** a megállapított rend szerint a szolgálattevő szószékről való lejöveteléig.

2. **Ének** (193. sz)

3. **Lelkézszenntelési beszéd**

4. Püspök felhívására főjegyző felolvassa a felavatandó lelkészek névsorát kinevezésük sorrendjében, akik nevük hallatára felállnak.

5. Püspök az úrasztala mellől a következő kérdéseket intézi a felavatandó lelkészekhez:

a/ Készek vagytok-e az unitárius lelkészi hivatás vállalására, Isten és ember szolgálatára?

Készek vagyunk.

b/ Fogadjátok-e, hogy Jézus evangéliumán alapuló unitárius keresztény vallásunk hitelveit megtartjátok és hirdítitek, híveiteket is vallásos és erkölcsös életre vezetitek, anyaszentegyházunk épülésére és Istenországa megvalósulására?

Fogadjuk.

c/ Készek vagytok-e fogadásteleteket a lelkészi eskü letételével megpecsételni?

Készek vagyunk.”

6. Püspök felhívására főjegyző beveszi az esküt.

Én N. N. esküszöm az egy örök igaz Istenre, hogy lelkészi tisztségemben híven és lelkiismeretesen járok el.

Vallásomat és egyházamat hűséggel szolgálom.

A jézusi evangéliumot az unitárius vallás hitelvei szellemében, értelmi és lelkiismereti meggyőződésem szerint hirdetem és tanítom.

Az Unitárius Anyaszentegyház előhaladásáért mindent megteszek, semmit el nem mulasztok és semminemű terhes szolgálatot ki nem kerülök.

Az egyházi törvényemnek és előljáróimnak az Egyház Alaptörvénye szerint vonakodás nélkül engedelmeskedem.

Minden erőmből arra törekszem, hogy példaadó élettemmel, Isten és ember szolgálatával egyházamat és Istenországát építhessem.

Isten engem úgy segítjen és úgy adja lelkem üdvösségét. Ámen.

7. Eskütétel után a püspök, főjegyző, esperesek, teológiai tanárok, előadó és felkért lelkészek a felavatandó fejére teszik kezüket és egy-egy bibliai idézetet mondanak. Ezután - a kézrátétel alatt - a püspök Isten áldását kéri a felavatott lelkészekre.

8. Ezt követően a főjegyző kinyitja a felavatott lelkészek anyakönyvét és felhívja őket, hogy kinevezésük sorrendjében írják be nevüket.

9. A püspök átadja a lelkészi oklevelet egy-egy bibliai mondás kíséretében.

10. A felavatott lelkészek egyike köszönetet mond a Zsinati Főtanácsnak.

11. **Záróének.** (199 vagy 214 sz.)

Püspökbeiktató istentisztelet

Az E. K. Tanács előadója, utalva a püspökválasztó Zsinati Főtanács határozatára, bejelenti, hogy az Államtanács (államelnök)... számú Törvényerejű Rendeletével elismerte főtisz-

telendő.....püspökké választását, melynek alapján az ünnepélyes beiktatásra minden előkészület megtörtént.

Főgondnok-elnök felhívja a Zsinati Főtanács tagjait, hogy a püspökbeiktató istentiszteletre vonuljanak a templomba.

Az istentisztelet és szertartás rendje

- 1. Kezdőének**
- 2. Derekas ének**
- 3. Ima**
- 4. Miatyánk**
- 5. Ének (1.versszak)**

6. Főgondnok-elnök felolvassa a püspökválasztó Zsinati Főtanács határozatát. Ugyancsak felolvassa az állam részéről történt elismerés és megerősítés iratát és felkéri a főjegyzőt és az espereseket, hogy a beiktatási szertartást végezzék el.

7. Az úrasztala mellett a főjegyző és esperesek jobb kezüknek a püspök fejére tételével egy-egy bibliai idézet elmondásával végzik a beiktatási szertartást, melyet a főjegyző vagy rangidős esperes áldással fejez be. (Ez alatt csendes orgonaszó).

8. Főgondnok-elnök a beiktatott főpásztort felkéri, hogy mint az Unitárius Egyház....-ik püspöke, foglalja el Dávid Ferenc székét.

9. Ének (193. sz.miközben a püspök felmegy a szószékre)

10. Ima

11. Miatyánk

12. Közének

13. Textus-felvétel

14. Egyházi beszéd

15. Utóima

16. Áldás

17. A beiktatott püspök üdvözlése

18. Záróének (199, 213 vagy 214 sz)

Lelkészbektató istentisztelet

- 1. Kezdőének**
- 2. Derekas ének**

3. Esperes és a beiktatandó lelkész az úrasztalához vonulnak. Esperes köszönti a gyülekezetet és felhívja a köri jegyzőt, hogy olvassa fel a püspöki kinevezést. Ennek megtörténte után esperes felszólítja a lelkészt, hogy tartsa meg beköszöntő szolgálatát.

4. Ének (1. versszak, miközben a lelkész felmegy a szószékre)

5. Ima

6. Miatyánk

7. Közének

8. Textus-felvétel

9. Egyházi beszéd

10. Utóima (ezt követően a lelkész lejön a szószékről)

11. Ének (1. versszak, miközben a beiktatást végző püspök, esperes vagy megbízottjuk felmegy a szószékre.)

12. Textus-felvétel

13. Beiktató beszéd

14. Áldás

15. Ének (1 versszak). Itt szerepet kaphat az egyházközség énekkara vagy más jelenlevő énekkar is.

16. Esperes és az új lelkész megállnak a templom piacán; a tulajdonképpeni beiktatás itt történik.

17. Esperes a következőket mondja: „**Én, mint a ...egyházkör esperese, a Szervezeti Szabályzat biztosított jogomnál fogva, ezennel beiktatlak a ...egyházközség rendes lelkészi állásába.**

Átadom a templom kulcsát. Nyisd meg a templom ajtaját és tárd szélesre, hadd jöjjön mindenhívó ember imádkozni, megpihenni és új erőt nyerni Isten házában.

Átadom a Bibliát. Hirdesd az evangéliumot, prédikáld és példázd életeddel a szeretet kettős jézusi parancsát.

Átadom a kelyhet. Oszd a kenyeret és a bort, életünk örök erőforrásait, a Jézus asztaláról mindazoknak, akik éheznek és szomjúhozzák az áldottabb emberi életet.

Átadom az egyházközség pecsétjét. Végezd a munkád hűséggel és hivatástudattal, hogy mindenek ékesen és szép rendbe legyenek. Az evangélium szellemében légy órállója és pástora a rád bízott gyülekezetnek Isten és ember szolgálatban.”

18. Püspök üdvözlése. Ha a püspök jelen van a beiktató istentiszteleten, szószéki szolgálata után az esperes vagy helyettese köszönti, amire a püspök válaszol. A többi köszöntő kizárólag a beiktatott lelkészhez intézendő.

19. A beiktatott lelkész üdvözlése: a/ egyházközség, b/ egyházkör, c/ egyházi főhatóság, d/ helybeli felekezetek képviselői részéről.

Beiktatott lelkész válaszol valamennyi üdvözlésre, amelyet áldással fejez be.

20. Záróének.

Lelkész-kibúcsúzó istentisztelet

1. Kezdőének

2. Derekas ének

3. Főhatósági irat felolvasása. Ezt követően az esperes vagy helyettese felszólítja a lelkészt a kibúcsúzó szolgálat megtartására.

4. Ének (1. versszak, miközben a lelkész felmegy a szószékre)

5. Ima

6. Miatyánk

7. Közének

8. Textus-felvétel

9. Egyházi beszéd

10. Utóima (Ezt követően a lelkész lejön a szószékről).

11. Ének (1. versszak, miközben az egyházi főhatóság, vagy az egyházkör képviselője felmegy a szószékre).

12. Textus-felvétel és beszéd

13. Áldás

14. Ének (1. versszak vagy egyházközségi énekkar)

15. Ha a püspök jelen van, az egyházkör esperese köszönti.

16. Kibúcsúzó lelkész köszöntése: a/ az egyházközség, b/ egyházkör, c/ egyházi főhatóság, d/ helybeli felekezetek képviselői részéről.

A kibúcsúzó lelkész válasza, amelyet áldással fejez be.

17. Záróének

Főtanácsi és Zsinati istentisztelet

1. Rendes vasárnapi istentiszteleti rend, alkalmi imával és egyházi beszéddel, amelyet a püspök által felkért szolgálattelvő végez.

2. Zsinati Főtanács alkalmával az istentisztelet úrvacsoraosztás egészíti ki a megállapított szertartási rend szerint.

Megjegyzés: az énekvezéri teendőket a püspök felkérése alapján végzik. A résztvevő lelkészek valamennyien kötelesek palástosan megjelenni az istentiszteleten

Templomszentelési istentisztelet

A templomszentelést a püspök vagy megbízottja végzi.

A bevonuló püspököt a gondnok üdvözli a templom piacán és felkéri a templom felavatására.

1. Kezdőének

2. Derekas ének

3. Ima

4. Miatyánk

5. Közének

6. Textus-felvétel

7. Avató egyházi beszéd

8. Utóima

9. Áldás

10. Ének vagy énekkar

11. A lelkész megfelelő és rövid beszámolója a templom javításáról, építéséről

12. Úrvacsorai ének

13. Úrvacsoraosztás a megállapított rend szerint

14. Záróének

Harangavatási istentisztelet

Rendes vasárnapi istentisztelet, alkalmi imával és egyházi beszéddel. Az egyházi beszéd végén a harang megszólaltatása, miközben a harangavató (püspök, esperes, lelkész) a következő kötött szöveget mondja, amelyet a gyülekezet felállva hallgat: **„És most szólaljon meg a harang. Hívogassa az élőket, sírassa el a megholtakat, úzze el a veszedelmet. Hirdesse messzemenő hangon Isten dicsőségét, békességet a földön és jóakaratot az emberek között. Ámen”**. (Harang megszólaltatása 1 perc.)

Orgonaavatási istentisztelet

Sorrendje azonos a harangavatási istentiszteletével. Az egyházi beszéd végén az orgona megszólaltatása, miközben az avató a következő kötött szöveget mondja, melyet a gyülekezet felállva hallgat: **„És most szólaljon meg az orgona. Zengő hangja mellett szárnyaljon az ajkáról és a szívekből a zsoltár: énekeljete az Úrnak új éneket, vígan énekelj az Úrnak te egész föld. Ámen.”** (Orgonajáték 1 perc.)

Házavatási istentisztelet

1. Ének

2. **Előfohász:** kötetlen, ajánlott szöveg: „A kő, amelyet az építők megvetettek szegletkővé lett. Az Úrtól lett ez, csodálatos ez a mi szemünk előtt. Ez a nap az, amelyet az Úr rendelt; örvendjünk és vigadjunk ezen. Ó Uram, segíts most, Ó Uram, adj jó előmenetelt”.(Zsolt 118, 22-25.) **Ámen.**

3. Textus-felvétel

4. Alkalmi beszéd

5. Ima

6. Miatyánk

7. **Áldás.** Ajánlott szöveg: „Isten áldása legyen e hajlékon, hogy lehessen otthona a családnak. Az ő békessége és szeretete lakozzék benne és lakóinak szívében. **Ámen.**”

Sírkő-Síremlék-avatás

1. Ének

2. Előfohász

3. Rövid megemlékezés

4. Ima

5. Miatyánk

6. Áldás

7. Ének